

آیین نامه نحوه ارائه خدمات

مرکز داوری کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی

ماده ۱- تعاریف

اصطلاحاتی که در این آیین داورى به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشد:

الف- «آیین‌نامه نحوه ارائه خدمات مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی در اختلافات تجاری داخلی و بین‌المللی» که از این پس «آیین داورى» نامیده می‌شود، عبارت است از مقررات حاضر که داورى در کلیه اختلافات تجاری داخلی و بین‌المللی مطابق آن انجام خواهد شد.

ب- «آیین‌نامه‌های داخلی مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی» آیین‌نامه‌هایی است که مستنداً به اساسنامه ثبت شده به تصویب هیئت مدیره کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی می‌رسد.

پ- «خواهان» یا «خوانده» به معنای یک یا چند خواهان یا خوانده است.

ت- «داورى تجاری داخلی» عبارت است از اختلافات و دعاوی راجع به روابط و معاملات تجاری بین اشخاص حقوقی یا حقیقی که در زمان انعقاد موافقت‌نامه داورى به موجب قوانین ایران، تبعه ایران باشند و «داورى تجاری بین‌المللی» آن است که یکی از آن‌ها در زمان انعقاد موافقت‌نامه داورى، طبق قوانین ایران تبعه ایران نباشد.

ث- «داور»، اعم از داور واحد یا هیئت داوران است، مگر آنکه با توجه به سیاق متن در این آیین داورى یا در موافقت‌نامه داورى، مراد از داور، یکی از اعضای هیئت داوران باشد.

ج- «دیوان داورى مرکز داورى کانون وکلای آذربایجان شرقی» عبارت است از مجمعی متشکل از ۷ نفر از متخصصین امر داورى که طبق آیین‌نامه تشکیلات مرکز ایجاد گشته و انجام امور محوله از طریق آیین داورى و دیگر آیین‌نامه‌های مرکز و نیز نظارت بر روند شکلی اجرای داورى و ارائه مشاوره در راهنمایی و هدایت داورى را در صورت نیاز بر عهده دارد.

چ- «قرارنامه داورى» عبارت است از صورت‌جلسه‌ای که طبق آیین داورى تنظیم می‌شود.

ح- «مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی» عبارت است از موسسه به شماره ثبت ۳۱۳۶ که مطابق قوانین جاری و اساسنامه ثبت شده و نیز

آیین‌نامه‌های داخلی مرکز اداره می‌شود و به دعاوی که به آن ارجاع می‌شود با نصب داور یا داوران و تشکیل دیوان داورى و انجام امور دبیرخان‌های رسیدگی می‌کند و در این آیین‌نامه اختصاراً «مرکز» نامیده می‌شود.

خ- «موافقت‌نامه داورى» توافقی است بین طرفین که به موجب آن حل و فصل تمام یا بعضی از اختلافاتی که در مورد یک یا چند رابطه حقوقی معین اعم از قراردادی یا غیر قراردادی به وجود آمده یا ممکن است در آینده پیش آید، به داورى مرکز (تحت هر عنوانی که به صلاحیت مرکز دلالت کند) ارجاع شود. موافقت‌نامه داورى ممکن است به صورت شرط داورى در ضمن قرارداد و یا به صورت قرارداد جداگانه باشد.

ماده ۲- مرکز وظایف و اختیارات خود را از طریق هماهنگی، سازماندهی، نظارت و مدیریت جریان داورى انجام می‌دهد، بدون آنکه خود مباشرت به داورى کند.

ماده ۳- قلمرو اجرا

الف- کلیه اشخاصی که اهلیت اقامه دعوی دارند می‌توانند داورى در اختلافات خود را اعم از اینکه در مراجع قضایی طرح شده یا نشده باشد، با توافق به مرکز ارجاع کنند. تراضی فوق شامل تراضی حاصل از موافقت‌نامه داورى و همچنین تراضی ناشی از مراجعه و پیشنهاد داورى توسط یکی از طرفین به داورى مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی و قبول آن از ناحیه طرف دیگر می‌باشد.

ب- رسیدگی داورى در کلیه دعاوی و اختلافاتی که به مرکز ارجاع شود، مطابق مقررات این آیین داورى انجام می‌شود و در داورى‌های داخلی تابع مقررات باب هفتم قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ و در داورى‌های بین‌المللی تابع مقررات قانون داورى تجاری بین‌المللی مصوب ۱۳۷۶ خواهد بود.

تبصره- در دعاوی کوچک که خواسته آن‌ها کمتر از دو میلیارد ریال (۲۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال) یا معادل ارزی آن یا معادل مبلغ مذکور در دعاوی غیر مالی باشد، طرفین می‌توانند توافق کنند که رسیدگی به صورت اختصاری انجام شود و از اجرای مواد ۳۹ و ۴۰ این آیین‌نامه صرف‌نظر کنند یا مواعد مربوط را کوتاه نمایند.

ماده ۴- پذیرش آیین داورى

تراضی بر ارجاع اختلاف به مرکز به هر طریق، به منزله التزام و قبول این آیین داورى و سایر آیین‌نامه‌های داخلی مرکز و اساسنامه می‌باشد. آیین‌نامه‌های داورى چه قبل از بروز اختلاف تصویب یا اصلاح گردد و چه بعد از آن و یا در ضمن آن با نظر داور(ان) برای طرفین لازم‌الاجرا خواهد بود.

ماده ۵- انصراف از حق ایراد

در صورتی که هر یک از طرفین پس از علم به عدم رعایت مقررات این آیین داورى و یا شرایط قابل عدول موافقت‌نامه داورى، سکوت اختیار کرده و داورى را ادامه دهد و در مهلت مقرر ایراد خود را مطرح نکند، چنین تلقی خواهد شد که از حق ایراد خود صرف نظر کرده است.

فصل دوم- جریان داورى

ماده ۶- درخواست داورى

الف- خواهان باید درخواست داورى خود را به دبیرخانه مرکز تسلیم کند. دبیرخانه وصول آن را با قید تاریخ وصول، به خواهان و خوانده اعلام خواهد کرد.

ب- درخواست داورى باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

(۱) مشخصات کامل طرفین همراه با ذکر نشانی پستی و یا الکترونیکی و هرگونه اسناد مثبت سمت؛ در صورتی که دعوی به نمایندگی یا وکالت طرح شده باشد.

(۲) توضیح درباره ماهیت معامله یا قرارداد یا وقایعی که موجب بروز اختلاف شده و بیان منشا ادعا و دلایل آن.

(۳) تعیین خواسته دعوی و مبلغ آن، مگر آنکه خواسته غیر مالی باشد.

(۴) توضیح درباره موافقت‌نامه داورى.

(۵) در صورت امکان، اظهار نظر در مورد تعداد داوران و چگونگی انتخاب آنان با توجه به موافقت‌نامه داورى و نیز در صورت تعیین داور در موافقت‌نامه، معرفی داور خود در داورى سه نفری.

(۶) در صورتی که داورى بین‌المللی باشد، اظهار نظر در خصوص محل داورى، زبان داورى و قانون و قواعد حقوقی قابل اعمال.

تبصره- تسلیم یا ثبت درخواست داورى ناقص در مرکز، مادام که تکمیل نشده، تکلیفی برای مرکز ایجاد نمی‌نماید.

پ- در صورتی که درخواست داورى راجع به معامله، قرارداد یا روابط حقوقی‌ای باشد که در مورد آن پیش از زمان تقدیم درخواست بین همان طرفین، رسیدگی داورى در مرکز شروع شده باشد، موسسه می‌تواند به درخواست هر یک از طرف‌ها،

درخواست داورى جدید را با پرونده داورى مقدم توأم کند، به شرط آنکه در داورى مقدم هنوز قرارنامه داورى به امضای طرفین و داور نرسیده باشد یا توسط مرکز تأیید نشده باشد و مانع قانونی هم برای ادغام پرونده‌ها وجود نداشته باشد.

ماده ۷- پاسخ خواننده یا دعوای تقابل

الف- پس از دریافت درخواست داورى مرکز از طریق دبیرخانه یک نسخه از درخواست و اسناد و مدارک ضمیمه آن را جهت پاسخ‌گویی به خواننده، ابلاغ می‌کند. خواننده باید ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ درخواست داورى، پاسخ خود را که مشتمل بر اطلاعات ذیل باشد، به دبیرخانه مرکز تسلیم نماید:

۱) مشخصات کامل همراه با نشانی پستی و یا الکترونیکی و حسب مورد هرگونه اسناد مثبت سمت؛ در صورتی که دفاع به نمایندگی یا وکالت به عمل آید.

۲) پاسخ به ادعاها و خواسته، بیان ایرادات و مدافعات و ارائه هرگونه دلیل و اسناد و مدارک؛

۳) در صورت امکان، اظهار نظر در خصوص تعداد داوران و چگونگی انتخاب آنان با توجه به موافقت‌نامه داورى و نیز معرفی داور اختصاصی خود در داورى سه نفری

۴) در صورتی که داورى بین‌المللی باشد، اظهار نظر در خصوص محل داورى، زبان داورى و نیز قواعد حقوقی قابل اعمال.

ب- مرکز، نسخه‌ای از پاسخ خواننده به درخواست داورى را به خواهان ابلاغ می‌کند.

پ- در صورتی که خواننده ادعاهای متقابلی داشته باشد، باید ضمن پاسخ به درخواست داورى، به دبیرخانه تسلیم و ثبت کند.

دعوای متقابل باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

۱) بیان ادعای متقابل و منشا و دلایل آن.

۲) ذکر خواسته دعوای متقابل و بهای آن، مگر آنکه خواسته غیر مالی باشد؛

ت- دبیرخانه، ادعای متقابل خواننده را به خواهان ابلاغ می‌کند و خواهان باید ظرف یک هفته از تاریخ ابلاغ دعوای متقابل، لایحه جوابیه خود را به دبیرخانه تسلیم نماید.

ماده ۸- پس از تبادل لوایح اولیه به شرح فوق و تکمیل پرونده و تعیین «داور» طبق این آیین داورى و اعلام قبولی او، مرکز پرونده را به «داور» تسلیم می‌کند و داورى از تاریخ ابلاغ موضوع به طرفین و داور، شروع می‌شود.

تبصره ۱- در مواردی که «داور» قبلاً توسط طرفین تعیین شده باشد و اعلام قبولی هم کرده باشد، مرکز پرونده را بدون انجام تبادل لوایح، به داور تسلیم می‌نماید و تبادل لوایح با نظر داور تعیین شده، انجام خواهد شد.

تبصره ۲- مرکز می‌تواند مواعد پیش‌بینی شده را به درخواست خواهان یا خوانده حسب مورد، تمدید نماید.

ماده ۹- آثار موافقت‌نامه داور

الف- در کلیه مواردی که رسیدگی به اختلاف به مرکز ارجاع می‌شود، رسیدگی طبق مقررات لازم‌الاجرا به عمل خواهد آمد مگر اینکه طرفین به نحو دیگر توافق کرده باشند.

ب- چنانچه خوانده از پاسخ به درخواست داورى مطابق ماده ۷ این آیین داورى امتناع کند، در صورتی که دیوان داورى مرکز احراز کند که ظاهراً موافقت‌نامه داورى بین طرفین منعقد شده است، جریان داورى ادامه خواهد یافت، بدون اینکه تصمیم دیوان داورى در مورد وجود ظاهری موافقت‌نامه داورى، مانع طرح ایرادات راجع به وجود یا اعتبار موافقت‌نامه داورى نزد «داور» گردد. در هر حال اتخاذ هرگونه تصمیم نهایی درباره صلاحیت، با «داور» است. چنانچه دیوان داورى مرکز وجود ظاهری موافقت‌نامه داورى را احراز نکند عدم امکان ادامه داورى از طرف مرکز به طرفین ابلاغ می‌شود، در این صورت هر یک از طرفین می‌تواند اتخاذ تصمیم در مورد وجود یا فقدان موافقت‌نامه داورى را از دادگاه صلاحیت‌دار تقاضا کند.

پ- چنانچه هر یک از طرفین دعوا قبل از انتخاب و نصب داور نسبت به وجود موافقت‌نامه داورى، اعتبار یا حوزه شمول آن ایراد کند، تصمیم‌گیری در مورد ایراد مطروحه با دیوان داورى مرکز خواهد بود، بدون اینکه تصمیم دیوان داورى مانع طرح ایراد نزد «داور» باشد. در صورتی که دیوان داورى مرکز ایراد را وارد تشخیص دهد، عدم امکان ادامه داورى از طرف مرکز به طرفین ابلاغ و پرونده مختومه می‌شود. در این صورت هر یک از طرفین می‌تواند به دادگاه صلاحیت‌دار مراجعه کند.

ت - عدم شرکت طرفین در جلسات داورى یا هر یک از مراحل آن مانع جریان داورى نخواهد بود و «داور» می‌تواند با ادامه رسیدگی براساس دلایل و مدارک موجود مبادرت به صدور رای نماید. در هر صورت داور به تشخیص خود در تشکیل یا عدم تشکیل جلسات داورى مختار می‌باشد.

ث- ایراد به وجود یا اعتبار قرارداد اصلی رافع صلاحیت «داور» برای رسیدگی به

چنین ایرادی نیست مشروط بر اینکه «داور» اعتبار موافقت‌نامه داوری را احراز کند، حتی اگر قرارداد اصلی وجود نداشته و یا باطل باشد، «داور» می‌تواند درباره حقوق طرفین رسیدگی کرده و نسبت به ادعاها و ایرادات آن‌ها اتخاذ تصمیم کند. به هر حال شرط داوری مستقل از قرارداد اصلی است.

ماده ۱۰- تعداد داوران و نحوه انتخاب ایشان

الف- طرفین می‌توانند ضمن موافقت‌نامه داوری یا به موجب توافق‌نامه جداگانه، در خصوص تعداد و نحوه انتخاب داور یا داوران، توافق نمایند که در انتخاب و انتصاب داور موارد مقرر در آیین‌نامه تشکیلات مرکز و آیین‌نامه دیگر در ارتباط با انتصاب و انتخاب داور مدنظر قرار خواهد گرفت. در صورت فقدان چنین توافقی و نیز در صورتی که بین طرفین در این خصوص اختلاف باشد، به ترتیب زیر اقدام خواهد شد و رجوع طرفین به مرکز به منزله قبول ترتیبات ذیل می‌باشد:

۱) مرکز با توجه به موضوع دعوی، یک نفر را به عنوان داور انتخاب می‌نماید و به طرفین اعلام می‌کند که اگر اعتراض یا جهات رد نسبت به داور مذکور دارند، ظرف مهلت (یک هفته) اعلام کنند.

۲) چنانچه هر یک از طرفین ظرف مهلت مقرر اعتراض یا جهات رد موجهی نسبت به داور منتخب اعلام نمایند و مورد قبول واقع شود، مرکز فرد دیگری را معرفی خواهد نمود و در غیر اینصورت، مرکز پس از قبولی داور منتخب، پرونده را جهت رسیدگی، در اختیار وی قرار می‌دهد.

ب- در مواردی که توافق شده است هیئت داوری تشکیل شود، به ترتیب زیر عمل می‌شود:

۱) هر یک از طرفین مکلف است داور اختصاصی خود را ظرف مدتی که مرکز تعیین می‌کند انتخاب و معرفی کند و سپس طرفین یا با موافقت طرفین، داوران اختصاصی ایشان، مکلفند ظرف مدت (۵) روز داور سوم (سرداور) را از بین داوران معتمد مرکز و طبق آیین‌نامه‌های مرتبط مرکز به اتفاق تعیین و معرفی نمایند.

۲) در صورتی که طرفین ظرف مهلت مقرر داوران اختصاصی خود یا سرداور را انتخاب و معرفی نکنند، مرکز حسب مورد، داور طرف ممتنع یا سرداور (یا هر دو) را، انتخاب و معرفی می‌نماید تا اگر هر یک از طرفین اعتراض یا جهات رد نسبت به داور اختصاصی طرف دیگر یا سرداور دارند، ظرف مهلت (یک هفته) روز اعلام کنند. در صورت معرفی داور از طرف ممتنع بعد از معرفی داور منتخب مرکز به وی، مرکز در

قبول یا رد آن مختار است.

تبصره رسیدگی به اعتراض یا جهات رد نسبت به داور یا سرداور که در این مرحله مطرح شود، با مرکز است و تصمیم مرکز در این خصوص قطعی است و در صورتی که اعتراض یا جهات رد مورد قبول قرار گیرد، مرکز فرد دیگری به ترتیب فوق انتخاب می‌کند.

ماده ۱۱- علاوه بر موارد فوق، در موارد زیر نیز مرکز حسب مورد، اقدام به تعیین داور خواهد کرد:

(۱) چنانچه طبق موافقت‌نامه داوری انتخاب داور یا هیئت داوری یا سرداور بر عهده شخص ثالث باشد و شخص مذکور در مهلت مقرر داور یا هیئت داوری را معرفی نکند

(۲) چنانچه طرفین یا شخص ثالث منتخب ایشان تعیین داور یا هیئت داوری یا سرداور را به مرکز واگذار کرده باشند.

(۳) چنانچه داور یا داوران یا سرداور تعیین شده، پیشنهاد داوری را رد کنند یا اعلام قبولی نکنند یا به ایشان دسترسی نباشد.

ماده ۱۲- هرگاه در موافقت‌نامه داوری طرفین ملتزم شده باشند که در صورت بروز اختلاف، شخص یا اشخاص معینی داوری نمایند و آن شخص یا اشخاص ظرف مهلت مقرر اعلام قبولی نکنند یا داوری را رد کنند یا به ایشان دسترسی نباشد و یا به هر دلیل نخواهند یا نتوانند بعنوان داور رسیدگی کنند، مرکز، جریان داوری را منتفی و نتیجه را به طرفین اعلام خواهد کرد، مگر آنکه طرفین، در مورد روش دیگری برای انتخاب داور جایگزین توافق نمایند، یا انتخاب داور یا داوران را به مرکز داوری محول نمایند.

ماده ۱۳- انتخاب و تعیین داور یا هیئت داوری توسط طرفین یا مرکز همواره باید از بین داوران معتمد مرکز و لحاظ قوانین آمره و آیین‌نامه‌های مرتبط انجام شود، معذک در کلیه مواردی که طبق این آیین داوری انتخاب داور در اختیار طرفین است، طرفین می‌توانند با موافقت مرکز، داور مورد نظر خود را از خارج از فهرست داوران معتمد مرکز انتخاب نمایند، مشروط به اینکه شخص منتخب واجد شرایط لازم باشد و نام او جزو داوران معتمد مرکز به تصویب هیئت مدیره کانون و کلا برسد.

تبصره - مرکز مکلف است در انتخاب و تعیین داور یا هیئت داوران، کلیه شرایطی را که طرفین در موافقت‌نامه داوری تعیین کرده‌اند، رعایت نموده و استقلال و بی‌طرفی

داور را ملحوظ نماید و با توجه به موضوع دعوی، شخص یا اشخاص واجد شرایط را انتخاب و تعیین کند.

ماده ۱۴- در داورى‌های بین‌المللی داور منفرد یا سرداور نباید با اصحاب دعوی هم تابعیت باشد، مگر اینکه طرفین طور دیگری توافق کرده باشد و یا یکی از طرفین دعوی ایرانی بوده و داور یا سرداور نیز ایرانی باشد.

ماده ۱۵- داورى چند جانبه

در صورتی که اصحاب اختلاف بیش از دو نفر باشد و در مورد تعیین داور به نحو دیگری توافق نکرده باشند، به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

(۱) برای خواهان واحد، یک داور و در صورت تعدد خواهان‌ها، مشترکاً یک داور تعیین خواهد شد. داور خوانده یا خواندگان متعدد نیز به همین روش تعیین می‌شود.

(۲) چنانچه خواهان‌ها یا خواندگان متعدد ظرف مهلتی که مرکز تعیین می‌کند، در مورد تعیین داور مشترک به توافق نرسند، مرکز، داور اختصاصی هر یک از طرفین متعدد (خواهان‌ها یا خواندگان) را انتخاب و تعیین خواهد کرد.

(۳) در داورى‌های چند جانبه، انتخاب سرداور بر عهده داوران اختصاصی طرفین است و در صورتی که ظرف مدت ۵ روز از تاریخی که مرکز تعیین می‌کند به توافق نرسند، سرداور توسط مرکز تعیین می‌گردد.

(۴) هرگاه در داورى‌های چند جانبه، در مورد خواهان یا خوانده بودن یک یا چند طرف داورى اختلاف باشد، هیئت داورى مرکب از سه نفر به انتخاب مرکز خواهد بود و مرکز با توجه به مفاد موافقت‌نامه داورى در مورد شرایط داور و با رعایت اصول استقلال و بی‌طرفی و نیز با توجه به موضوع دعوی، هیئت داورى را انتخاب و تعیین می‌کند.

چ- سایر امور مربوط به داورى‌های چند جانبه از جمله تعویض داور یا جرح داور، تابع مقرراتی است که برای داورى‌های دو جانبه مقرر شده است.

ماده ۱۶- محل داورى

الف- در داورى‌های داخلی، محل انجام داورى در مقرّ تعیین شده توسط مرکز خواهد بود، مگر اینکه طرفین، با توافق صریحاً محل دیگری را تعیین نمایند.

ب- در داورى‌های بین‌المللی انتخاب محل داورى با طرفین است و در صورت عدم توافق، مرکز با توجه به اوضاع و احوال پرونده و سهولت دسترسی طرفین، محل را

تعیین می‌کند.

پ- در داوری‌های بین‌المللی با وجود تعیین محل، «داور» می‌تواند برای شور، استماع اظهارات طرفین یا شهود یا کارشناسان، یا بازرسی کالا یا اسناد و مدارک، در هر محلی که مقتضی بداند تشکیل جلسه دهد، مگر اینکه طرفین طور دیگری توافق کرده باشند.

ماده ۱۷- زبان داوری

الف- در داوری‌های داخلی زبان داوری، مطابق زبان رسمی کشور است و در صورتی که اسناد و مدارک مورد استناد به زبان دیگری باشد، طرفی که چنین مدارکی را ارائه و به آن‌ها استناد می‌کند، مکلف است ترجمه فارسی آن را تهیه و تسلیم کند، مگر اینکه داور ترجمه رسمی آن‌ها را لازم نداند.

ب- در داوری‌های بین‌المللی، انتخاب زبان داوری با طرفین است و در صورتی که در این خصوص توافق حاصل نشود، داور با توجه به قرارداد و اوضاع و احوال پرونده زبان داوری را تعیین می‌کند.

ماده ۱۸- ابلاغ اوراق و اخطاریه‌ها، مواعد

الف- طرفین باید کلیه لوابح و مراسلات خود با یکدیگر و با داور را همراه با مدارک پیوست، به تعداد طرف‌های دعوی و داور یا داوران، به اضافه یک نسخه برای مرکز، به دبیرخانه مرکز تسلیم نمایند.

ب- کلیه مکاتبات، دستورات و درخواست‌ها، تصمیمات و قرارها که داور در جریان رسیدگی صادر یا اتخاذ می‌کند، و نیز رای داوری، از طریق و توسط دبیرخانه مرکز به طرفین یا مخاطب مربوط، ابلاغ و پیگیری می‌شود.

پ- در داوری‌هایی که به مرکز ارجاع می‌شود، امر ابلاغ اوراق و نیز رای داوری توسط دبیرخانه مرکز انجام می‌شود، مگر اینکه طرفین طریق دیگری برای ابلاغ تعیین و توافق کرده باشند.

ت- ابلاغ کلیه اوراق و مکاتبات به نشانی‌های اعلام شده طرفین در موافقت‌نامه داوری یا هر نشانی دیگری که طرفین متعاقباً اعلام کرده باشند، بعمل خواهد آمد. در صورتی که هیچ یک از نشانی‌های فوق در دسترس نباشد یا امکان ابلاغ در آن نشانی وجود نداشته باشد، ارسال اوراق به آخرین محل تجارت یا محل سکونت طرف داوری، یا هر محل دیگری که در پرونده مطروحه سابقه ابلاغ داشته باشد، ابلاغ شده

محسوب مى شود.

ث- امر ابلاغ مى تواند از طريق تحويل در قبال رسيد، نامه سفارشى، دورنگار، تلکس، تلگرام، پست الكترونيكى و يا هر وسيله ابلاغ الكترونيكى و يا غير آن كه متضمن ثبت و ضبط سابقه ارسال و وصول به گيرنده باشد، انجام گيرد.

در موارد زير اوراق مربوط، ابلاغ شده محسوب مى شود:

(۱) وصول آن به مخاطب به نظر داور يا مركز محرز باشد.

(۲) مخاطب بر طبق ابلاغيه مربوط، اقدامى کرده باشد.

(۳) مخاطب نفيماً يا اثباتاً پاسخ داده باشد.

(۴) ابلاغ به محلى باشد كه سابقه ابلاغ داشته باشد.

(۵) ابلاغ در جلسه داورى واقع شود.

ماده ۱۹- تاريخ ابلاغ، همان تاريخى است كه مخاطب يا نماينده او، برگ مربوط را دريافت کرده يا تاريخى است كه اوراق مربوط مطابق بند پ، ت يا ث ماده ۱۸، ابلاغ شده يا عرفاً و نوعاً اوراق دريافت شده محسوب شود و سابقه آن در دبیرخانه مركز ثبت شده باشد.

ماده ۲۰- مهلت‌هاى مقرر در اين آيين داورى بدون احتساب روز ابلاغ و اقدام، محاسبه مى شود. چنانچه روز آخر مواعد، در محل ابلاغ تعطيل رسمى يا روز غير كارى باشد، نخستين روز كارى بعدى، آخرين روز مهلت محسوب خواهد گرديد. تعطيلات رسمى و روزهاى غير كارى داخل در مواعد و جزو مهلت محسوب خواهد شد. به مهلت‌هاى مقرر در اين آيين نامه نسبت به اشخاصى كه مقيم خارج از کشور مى باشند، يك ماه اضافه مى گردد.

ماده ۲۱- در صورتى كه اوضاع و احوال اقتضا كند، «داور» مى تواند مهلت‌ها و مواعد پيش بينى شده در اين آيين داورى را با موافقت مركز تمديد كند به نحوى كه هر يك از طرفين بتوانند به مسئوليت و وظائف خود عمل كند.

فصل سوم- شرايط داور، جرح داور و تشریفات آن

ماده ۲۲- استقلال و بى طرفى داور

الف- داور بايد در تاريخ تعيين و انتخاب به اين سمت و شروع به كار و نيز در طول

جریان رسیدگی دآوری تا زمان صدور رای، علاوه بر داشتن اوصاف قانونی و شرایط مقرر در موافقت‌نامه دآوری، بی‌طرف و مستقل باشد و ذینفع در قضیه نباشد.

ب- داور باید همزمان با قبول سمت هرگونه واقعیت یا اوضاع و احوالی را که ممکن است استقلال او را نزد طرفین با تردید مواجه سازد به مرکز اعلام نماید. دبیرخانه مراتب را به طرفین ابلاغ می‌کند و مهلتی را جهت اظهارنظر آنان تعیین می‌نماید. پس از وصول نظرات طرفین که ظرف مهلت مقرر اعلام شده، دیوان دآوری مرکز در خصوص اعلامیه داور و اظهارات طرفین رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند.

ج- پس از شروع دآوری نیز «داور» مکلف است هرگونه واقعیت یا اوضاع و احوال را که احیاناً در جریان دآوری حادث شود و موجب تردید در بی‌طرفی و استقلال او گردد، فوراً و بصورت کتبی به دبیرخانه مرکز و به طرفین اعلام نماید.

ماده ۲۳- موارد جرح داور

الف- «داور» در صورتی قابل جرح است که اوضاع و احوال موجود، باعث تردید موجهی نسبت به بی‌طرفی و استقلال او شود و یا واجد اوصافی که طرفین تعیین کرده‌اند، نباشد. هر یک از طرفین تنها به استناد دلایلی که پس از تعیین داور از آن مطلع شده‌اند، می‌تواند دآوری که خود تعیین کرده یا در جریان تعیین او مشارکت داشته، جرح کند.

ب- در دآوری‌های داخلی، نصب داور با رعایت مواد ۴۶۶، ۴۶۹ و ۴۷۰ قانون آیین دادرسی مدنی صورت خواهد پذیرفت.

ماده ۲۴- تشریفات جرح، قصور یا عدم امکان انجام وظیفه داور

الف- طرفین می‌توانند در مورد تشریفات جرح داور تراضی نمایند در غیر این صورت طرفی که قصد جرح «داور» را دارد، باید ظرف ۵ روز از تاریخ وصول قبولی داور مربوط، یا در صورتی که جهات رد و جرح داور بعداً در جریان دآوری حادث شود، ظرف ۵ روز از تاریخ اطلاع از هرگونه اوضاع و احوال مذکور در ماده ۲۳ این آیین دآوری، دلایل جرح را همراه با ادله و مدارک مثبت، طی لایحه‌ای همزمان کتبی به دبیرخانه مرکز، داور مربوط، سایر داوران (در صورتی که هیئت داوران تشکیل شده باشد) و طرف‌های دیگر دآوری اعلام کند.

ب- «داور» مکلف است ظرف ۵ روز از تاریخ دریافت جرح، در مورد آن اعلام نظر کند و کتبی به طرفین و به مرکز اطلاع دهد. در صورتی که «داور» مربوط جرح را نپذیرد، طرفی که «داور» را جرح کرده می‌تواند ظرف یک هفته از ابلاغ تصمیم

مذکور، به دیوان داورى مركز مراجعه و درخواست رسیدگی و اتخاذ تصمیم کند.

ماده ۲۵- در صورتى که «داور» از دادن رای امتناع ورزد و یا در جلسه داورى دوبار متوالی حضور پیدا نکند یا در انجام وظیفه قصور کند، و همچنین در صورتى که «داور» به عللى از قبیل مسافرت، غیبت طولانى، عدم دسترسى، اشتغال یا بیماری و امثال آن، قادر به انجام وظیفه نباشد، هر یک از طرفین مى تواند مراتب را همراه با ادله و مدارک مثبته همزمان به دبیرخانه مركز، داور مربوط، سایر داوران (در صورتى که هیئت داورى تشکیل شده باشد) و طرفهای دیگر دعوى اعلام و درخواست تعویض او را بنمایند.

تبصره در صورتى که بین طرفین در خصوص موارد فوق اختلاف باشد، دیوان داورى مركز نسبت به موضوع رسیدگی و اتخاذ تصمیم مى کند.

ماده ۲۶- تصمیم دیوان داورى مركز در مورد جرح یا تعویض داور قطعى است و دیوان مکلف نیست دلایل خود را اعلام کند.

ماده ۲۷- اعلام جرح، یا درخواست تعویض داور به علت قصور یا عدم امکان انجام وظیفه، مادام که تعیین تکلیف نشده، مانع از ادامه رسیدگی داور نیست.

ماده ۲۸- تعیین داور جانشین

هرگاه ماموریت «داور» به موجب یکى از موارد مذکور در ماده ۲۳ و ۲۵ یا به علت استعفای او با توافق طرفین، و یا به جهات و دلایل دیگرى، خاتمه پذیرد و نیز در صورت حجر یا فوت «داور»، جانشین او مطابق مقررات حاکم بر داورى که تغییر یافته و نیز این آیین داورى در مورد انتخاب داور، تعیین مى شود.

تبصره- «داور» جانشین مکلف است با توجه به لوائح طرفین و رسیدگی های انجام شده تا زمان انتخاب او، رسیدگی را ادامه دهد، مگر اینکه با ذکر ادله موجه، تجدید تمام یا بخشى از رسیدگی ها و تصمیمات داور قبلى را ضرورى بداند.

فصل چهارم- صلاحیت داور

ماده ۲۹- اتخاذ تصمیم در مورد صلاحیت

الف- «داور» مى تواند در مورد حدود صلاحیت خود و همچنین درباره وجود و یا اعتبار موافقت نامه داورى، نفیاً و یا اثباتاً اتخاذ تصمیم نماید. ارجاع اختلافات و دعاوى به مركز، به منزله پذیرش این اختیار داور خواهد بود.

ب- شرط داوری که به صورت جزئی از یک قرارداد باشد، به عنوان موافقت‌نامه مستقل تلقی می‌شود و تصمیم «داور» در خصوص بطلان و ملغی‌الاثربودن اصل قرارداد، تاثیری در شرط داوری ندارد و فی‌نفسه به منزله بطلان یا عدم اعتبار شرط داوری مندرج در قرارداد نخواهد بود.

ماده ۳۰- ایراد به صلاحیت «داور» باید همزمان با تسلیم اولین لایحه دفاعیه اعلام گردد. صرف تعیین داور و یا مشارکت در تعیین هیئت داوران توسط هر یک از طرفین مانع از ایراد او به صلاحیت داوری نخواهد بود. ایراد به خروج «داور» از حدود صلاحیت در جریان رسیدگی داوری، باید به محض بروز و اطلاع از آن، اعلام گردد، معذک در صورتی که داور، تاخیر در ایراد در موارد مذکور را موجه تشخیص دهد، می‌تواند ایراد خارج از موعد را بپذیرد.

ماده ۳۱- در صورت ایراد به صلاحیت داور و یا ایراد به وجود و یا اعتبار موافقت‌نامه داوری، «داور» باید به عنوان یک امر مقدماتی و قبل از ورود به ماهیت دعوی، نسبت به آن اتخاذ تصمیم کند، مگر اینکه «داور» با توجه به موضوع ایراد و ادله آن، به موجب رای‌یی که صادر می‌کند، اتخاذ تصمیم راجع به ایراد را به رسیدگی در مورد ماهیت دعوی، موکول نماید.

ماده ۳۲- اتخاذ تصمیم در مورد ایراد خروج «داور» از حدود صلاحیت که سبب آن در حین رسیدگی حادث می‌شود، می‌تواند در ضمن رای ماهوی به عمل آید.

ماده ۳۳- رای «داور» بر رد ایراد و قبول صلاحیت خود قابل اعتراض نخواهد بود.

ماده ۳۴- در صورتی که طرفین درباره موارد مذکور در این فصل به نحو دیگری توافق کرده باشند، بر طبق آن عمل خواهد شد.

ماده ۳۵- دستور موقت

الف- «داور» می‌تواند در امور مربوط به موضوع اختلاف که محتاج به تعیین تکلیف فوری است، به درخواست هر کدام از طرفین و خطاب به آن‌ها قرار دستور موقت صادر نماید. دستور موقت باید مستدل باشد و جهت یا جهت ضرورت تعیین تکلیف فوری باید مشخص شود.

ب- هرگونه ادعا یا اختلاف طرفین در مورد خسارت ناشی از اجرای دستور موقت، به داوری مرکز ارجاع می‌شود. در صورتی که دستور موقت قبل از شروع داوری صادر شود، متقاضی مکلف است دعوای ماهوی خود را ظرف ۵ روز از تاریخ ابلاغ دستور موقت طرح نماید در غیر این صورت از دستور موقت رفع اثر می‌شود.

پ- «داور» می تواند مقرر نماید که متقاضی دستور موقت، تامین مناسبی مانند وجه نقد یا اوراق و اسناد بهادار یا ضمانت نامه بانکی به منظور جبران خسارت ناشی از اجرای دستور موقت، نزد مرکز بسپارد. چنانچه طرف دیگر، تأمینى بدهد که متناسب با موضوع دستور موقت باشد، «داور» از دستور موقت رفع اثر خواهد کرد.

ت- مراجعه به محاکم دادگستری و درخواست دستور موقت در موارد استثنایی، قبل از داورى یا حین داورى به معنای عدول و نقض موافقت نامه داورى نیست و مانع از رسیدگی داورى نخواهد بود. تقاضای دستور موقت از محاکم دادگستری توسط هر یک از طرفین و نیز دستور صادره باید توسط متقاضی و بدون تاخیر به دبیرخانه مرکز اطلاع داده شود.

تبصره ارجاع اختلافات و دعاوى به مرکز، به منزله پذیرش اختیارات داور در صدور دستور موقت و اخذ تامین مناسب است و طرفین ملزم به رعایت مفاد دستور می باشند.

فصل پنجم - رسیدگی داور

ماده ۳۶- تسلیم پرونده به «داور»

بلافاصله پس از انتخاب داور واحد یا تشکیل هیئت داورى و اخذ قبولى داور یا داوران، دبیرخانه مرکز پرونده را جهت رسیدگی در اختیار آنان قرار می دهد، مشروط بر اینکه آن قسمت از هزینه های داورى که دبیرخانه در این مرحله مطالبه کرده است، تادیه شده باشد.

ماده ۳۷- اداره داورى

الف- اداره جریان داورى بر عهده داور واحد و در صورت تشکیل هیئت داوران، با «سرداور» خواهد بود.

ب- رفتار مرکز داورى و داور با طرفین باید با رعایت مساوات، بی طرفانه و منصفانه باشد و با لحاظ مدت داورى به هر کدام از آنان فرصت کافى برای طرح ادعا یا دفاع و ارائه دلایل داده شود.

ماده ۳۸- معرفی و کیل یا نماینده

هر یک از طرفین می تواند برای خود و کیل یا نماینده یا مشاور انتخاب و کتباً معرفی نماید.

ماده ۳۹- قرارنامه داوری و برنامه زمان بندی

الف- «داور» مکلف است پس از تحویل گرفتن پرونده از دبیرخانه و عندالاقضا با حضور طرفین، «قرارنامه داوری» را تنظیم نماید. قرارنامه داوری باید مشتمل بر موارد زیر باشد:

- (۱) نام و مشخصات کامل طرفین؛
- (۲) نشانی اقامتگاه طرفین که ابلاغ‌ها و مراسلات در جریان داوری باید به آن جا ارسال شود؛
- (۳) خلاصه‌ای از ادعاها و مدافعات طرفین و خواسته هر یک از ایشان و تا حدودی که در این مرحله ممکن باشد، ذکر مبلغ خواسته اصلی و خواسته متقابل؛
- (۴) در صورت امکان، تحریر محل نزاع و موضوعاتی که باید تصمیم‌گیری شوند؛
- (۵) نام و مشخصات و نشانی اقامتگاه داور یا داوران؛
- (۶) محل داوری و زبان داوری (در داوری‌های بین‌المللی)؛
- (۷) قوانین و قواعد حقوقی حاکم بر موضوع دعوی (در داوری‌های بین‌المللی)؛
- (۸) ذکر اختیارات «داور» در رسیدگی از قبیل تفویض اختیار برای تعیین و تمدید مدت داوری به داور یا مرکز داوری، تعیین کارشناس، استطلاع از مطلعین و استعلام از طرف‌های ذیربط و ادارات و اشخاص ثالث، اختیار صدور رای براساس صلح و سازش و انصاف، صدور دستور موقت و نحوه اخذ تضمین از طرف‌های داوری یا یکی از آنان برای اجرای دستور موقت یا رای داوری، که موکداً قید خواهد شد؛
- (۹) هرگونه اختیار و موضوع دیگری که برای حل و فصل اختلاف از طریق داوری لازم باشد.

ب- قرارنامه داوری باید به امضای طرف‌ها و «داور» برسد.

پ- اگر هر یک از طرف‌ها از همکاری و مشارکت در تنظیم قرارنامه داوری یا از امضای آن امتناع ورزد، یا به او دسترسی نباشد، «داور» باید قرارنامه داوری را پس از امضا جهت تایید به دبیرخانه مرکز تسلیم کند. با امضای قرارنامه داوری مطابق این ماده یا تایید آن توسط مرکز جریان داوری ادامه می‌یابد.

ماده ۴۰- در داوری‌های بین‌المللی، «داور» باید حین تنظیم قرارنامه داوری یا در اسرع وقت ممکن پس از آن، با مشورت طرفین برنامه زمان‌بندی را که در نظر دارد

داوری را مطابق آن انجام دهد، جداگانه تنظیم و برای طرفین و مرکز داورى ارسال کند. هر گونه اصلاح و تغییر در برنامه زمان‌بندی باید به طرفین و مرکز اطلاع داده شود.

ماده ۴۱- اصلاح ادعا یا دفاع

چنانچه بین طرفین ترتیب دیگری مقرر نشده باشد، هیچ یک از طرفین نمی‌تواند ادعای جدیدی به غیر از آنچه در «قرارنامه داورى» ذکر شده، طرح کند. معذک، اصلاح خواسته پس از «قرارنامه داورى» در صورتی مجاز است که با توجه به ماهیت ادعای جدید و سایر اوضاع و احوال، به تشخیص «داور» موجب تاخیر در رسیدگی یا تبعیض نسبت به طرف دیگر نباشد. در هر حال، در صورت اصلاح یا تکمیل خواسته باید به طرف مقابل اجازه و مهلت پاسخ‌گویی داده شود.

ماده ۴۲- قانون حاکم

الف- «داور» مکلف است براساس قانون و قواعد حقوقی قابل اعمال رای دهد.

ب- در داورى‌های بین‌المللی «داور» مکلف است قانون منتخب طرفین را اعمال کند و در صورتی که طرفین قانون حاکم را انتخاب نکرده باشند، طبق قانونی که «داور» مناسب تشخیص دهد مطابق آن رای می‌دهد.

پ- تعیین قانون یک کشور به هر نحو که صورت گیرد، به منزله ارجاع به قوانین ماهوی آن کشور است و شامل قواعد حل تعارض آن نمی‌شود، مگر طرفین طور دیگری توافق نموده باشند.

ت- «داور» مکلف است در کلیه موارد، مطابق مفاد قرارداد تصمیم بگیرد و عرف و عادت تجاری ذریبط را رعایت کند.

ث- «داور» در صورتی حق دارد براساس کدخدا منشی، عدالت و انصاف رای دهد که طرفین صریحاً چنین اختیاری به او داده باشند.

ماده ۴۳- جلسه استماع و رسیدگی

الف- پس از تسلیم پرونده به داور، هر گونه تبادل لوایح زیر نظر «داور» انجام می‌شود، معذک در صورتی که «داور» تشخیص دهد که با توجه به موضوع پرونده، نیازی به تبادل لوایح بیشتر از آنچه تا آن مرحله انجام شده، نیست می‌تواند براساس لوایح و اسناد و مدارک موجود در پرونده، رسیدگی و رای صادر کند.

ب- در صورتی که «داور» با توجه به موضوع پرونده، اخذ توضیح از طرفین یا ملاحظه

اصول اسناد و مدارک را لازم بدانند، می‌تواند دستور تشکیل جلسه استماع را با ذکر محل، تاریخ و ساعت تشکیل جلسه، صادر و از طریق دبیرخانه مرکز به طرفین ابلاغ کند. به هر حال، در صورتی که یکی از طرفین در زمان مناسب درخواست تشکیل جلسه استماع نماید، «داور» مکلف است جلسه را برگزار کند. «داور» می‌تواند برای تسهیل رسیدگی موضوعات یا سوالاتی که باید در جلسه استماع پاسخ داده شود، تعیین و برای طرفین ارسال کند.

پ- چنانچه «داور» تشکیل جلسه رسیدگی برای بازرسی کالا و یا معاینه سایر اموال و یا مدارک و مستندات طرفین را ضروری بداند، باید موعد و مکان جلسه را تعیین و از طریق دبیرخانه مرکز، به طرفین و سایر اشخاصی که باید حضور یابند، ابلاغ کند. ت- «داور» می‌تواند پس از مشورت با طرفین، جلسات استماع، بازرسی اموال یا اسناد یا شور را در هر محلی که لازم و مقتضی بداند تشکیل دهد، مگر طرفین طور دیگری توافق کرده باشند.

ث- جلسات استماع و رسیدگی دآوری غیرعلنی است، مگر آنکه طرفین به طور کتبی بر خلاف آن توافق کنند. به هر حال، «داور» برای حفظ اسرار تجاری و اطلاعات محرمانه، اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد.

ج- جلسات رسیدگی و استماع با حضور طرفین و یا وکلا و نمایندگان آنان تشکیل می‌شود و هر یک از طرفین می‌تواند مشاور خود را نیز، همراه داشته باشد.

چ- داور می‌تواند هر زمان در جریان رسیدگی، به هر یک از طرفین ابلاغ کند لوایح یا ادله و مستندات تکمیلی ارائه کنند یا ایشان را برای ادای توضیح دعوت نماید.

ماده ۴۴- قصور در تسلیم لوایح و مدارک

الف- چنانچه خواهان بدون عذر موجه، لوایح و مدارک و ادله خود را ظرف مهلت مقرر تسلیم نکند و «داور» با اخذ توضیح از خوانده هم نتواند رای بدهد، حسب مورد قرار ابطال درخواست دآوری را صادر خواهد کرد.

ب- در صورتی که خوانده از دادن لایحه دفاعیه قصور نماید، همچنین در صورتی که خواهان از دادن لایحه جوابیه به دعوی تقابل خوانده خودداری کند، مانع از ادامه رسیدگی نخواهد بود و «داور» براساس مدارک موجود در پرونده رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد کرد.

پ- اگر هر یک از طرفین با وجود ابلاغ مراتب به او از حضور در جلسه استماع و یا

ارائه اسناد و مدارک و ادله مورد استناد خویش ظرف مهلت مقرر، خودداری کند، «داور» می‌تواند براساس مدارک موجود رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ کند. در صورتی که هیچ یک از طرفین علی‌رغم دعوت قبلی برای ادای توضیح، حاضر نشوند و داور هم نتواند بدون اخذ توضیح در ماهیت دعوی رای صادر کند، قرار ابطال در خواست صادر می‌شود.

ماده ۴۵ - شهادت

الف- در صورتی که هریک از طرفین جهت اثبات ادعا یا مدافعات خود به شهادت شهود استناد کند، باید قبل از تشکیل جلسه استماع، نام و مشخصات شهود و موضوع شهادت ایشان و ارتباط آن با موضوع داورى را به ضمیمه لایحه به تعداد طرف‌های دعوی به اضافه یک نسخه، به مرکز تسلیم کند تا برای «داور» و طرف یا طرف‌های دیگر ارسال گردد. در صورت احراز تاثیر مؤذای شهادت شهود و ارتباط آن با موضوع دعوی، «داور» مقرر می‌کند جلسه ای برای استماع شهادت تعیین و از طرفین و شهود جهت استماع شهادت دعوت بعمل می‌آورد و به طرف استناد کننده به شهادت شهود، تذکر داده می‌شود که شهود را در جلسه استماع حاضر کند. در صورت عدم حضور شهود بدون عذر موجه، شهادت شهود از عداد دلایل استناد کننده خارج می‌شود.

ب- شهادت شهود می‌تواند به صورت شهادت‌نامه کتبی امضا شده که صحت امضای شهود قابل احراز باشد، تسلیم گردد.

پ- هر یک از طرفین می‌تواند در جلسه استماع و رسیدگی، تحت نظارت «داور» از شهود خود یا شهود طرف مقابل پرسش‌هایی را که به نظر «داور» موثر در قضیه باشد، مطرح نماید و «داور» نیز می‌تواند راسا پرسش‌هایی را از شهود بعمل آورد.

ت- صلاحیت‌های شهود و موارد جرح شاهد در داورى‌های داخلی به کیفیت مندرج در قانون آیین دادرسی مدنی است و در داورى‌های بین‌المللی تابع مقررات حاکم بر داورى است و ارزیابی ارزش اثباتی شهادت شهود یا شهادت‌نامه کتبی با «داور» است.

ث - در صورتی که طرفین برای شهادت شهود و سایر ادله اثبات دعوی ارزش ویژه‌ای قائل شوند یا از عداد ادله خود خارج کنند و یا امر و موردی را به عنوان وسیله اثبات دعوی و ادعای خود توافق نمایند «داور» بر مبنای توافق مذکور عمل خواهد نمود.

ماده ۴۶- ارجاع امر به کارشناس

الف- «داور» می‌تواند در مواردی که لازم بداند راساً و یا به درخواست هر یک از طرفین، موضوع را به کارشناسی یک یا چند نفر ارجاع دهد و مقرر کند که هر کدام از طرفین هرگونه اطلاعات مرتبط را در اختیار کارشناس قرار دهد و موجبات دسترسی او را به مدارک مربوط، کالا یا سایر اموال و امکانه برای انجام معاینه و بازمینی، فراهم آورد. دستمزد کارشناس و هزینه‌های آن بر عهده متقاضی کارشناسی است و در صورتی که متقاضی کارشناسی، دستمزد و هزینه‌های کارشناس را ظرف مهلتی که «داور» تعیین می‌کند نپردازد، کارشناسی از عداد دلایل او خارج می‌شود.

ب- هرگاه قرار کارشناسی به تشخیص و نظر «داور» باشد، و «داور» نتواند بدون انجام کارشناسی رسیدگی و اتخاذ تصمیم کند، پرداخت دستمزد و هزینه‌های کارشناسی بالمناصفه بر عهده طرفین است و چنانچه طرفین دستمزد و هزینه کارشناسی را نپردازند و «داور» هم نتواند بدون انجام کارشناسی رسیدگی و اتخاذ تصمیم کند، قرار ابطال درخواست را صادر می‌کند.

پ- در صورت درخواست یکی از طرفین و یا در صورتی که «داور» لازم بداند، می‌تواند از کارشناس نظریه تکمیلی بخواهد و یا او را به جلسه استماع دعوت کند تا به پرسش‌های هر یک از طرفین یا «داور» در خصوص نظریه کارشناسی خود پاسخ گوید.

ت- نظریه کارشناسی به طرفین ابلاغ می‌شود تا چنانچه اظهار نظر یا اعتراضی در خصوص آن دارند ظرف یک هفته از ابلاغ اعلام نمایند.

ث- هر یک از طرفین می‌تواند در مقام توجیه ادعا یا دفاع، راساً مبادرت به اخذ نظر کارشناس کنند و آن را به ضمیمه لایحه تسلیم کند و یا کارشناس یا کارشناسان مورد نظر خود را برای استماع نظریه ایشان در جلسه رسیدگی به هزینه خود، معرفی کنند. تشخیص ارزش اثباتی نظریه کارشناس منتخب هر یک از طرفین، با «داور» است.

ج- دستمزد و هزینه‌های کارشناس با توجه به تعرفه‌های ذیربط، تعیین می‌شود و به هر حال، هنگام صدور رای جزو هزینه‌های دآوری محسوب خواهد شد.

د- «داور» و یا مرکز نیز می‌تواند جهت اطمینان از روند صحیح دآوری و یا اخذ مشاوره داور(ان)، مشاور یا مشاوران لازم اعم از حقوقی یا فنی و تخصصی را بدون دخالت در روند رسیدگی انتخاب کنند. در صورت نیاز و تشخیص «داور» مشخصات

و حدود وظایف مشاور پرونده به طرفین دعوی اعلام خواهد شد. حق الزحمه مشاور پرونده طبق نظر مرکز بر عهده طرفین داورى و یا از محل حق الزحمه داوران طبق آیین نامه مربوطه پرداخت خواهد شد.

ماده ۴۷- ورود شخص ثالث

هرگاه شخص ثالثی در موضوع داورى برای خود مستقلاً حقی قائل باشد و یا خود را در محق شدن یکی از طرفین ذی نفع بداند، می تواند مادام که ختم رسیدگی اعلام نشده است وارد داورى شود، مشروط بر اینکه موافقت نامه داورى، «داور» تعیین شده و آیین داورى حاضر را بپذیرد و ورود وی مورد ایراد هیچ کدام از طرفین واقع نشود. در صورتی که یکی از طرفین به ورود شخص ثالث ایراد نماید، «داور» نخست در آن مورد اظهار نظر خواهد نمود و تصمیم وی قطعی است.

فصل ششم- ختم رسیدگی و صدور رای

ماده ۴۸- ختم رسیدگی

الف- «داور» پس از احراز اینکه طرفین از فرصت کافی و معقول برای ارائه مطالب و دفاع برخوردار شده اند، و با رعایت مفاد ماده ۴۹ ختم رسیدگی را اعلام و مبادرت به اصدار رای می نماید. پس از اعلام ختم رسیدگی، هیچ لایحه یا دلیل و مدرک جدیدی قابل طرح و ارائه نخواهد بود.

ب- «داور» می تواند در صورت تعدد دعاوی (اعم از اصلی و طاری) با تفکیک دعوایی که معدّ برای صدور رای باشد، نسبت به آن ختم رسیدگی را اعلام و مبادرت به صدور رای نماید و رسیدگی را نسبت به دعوی یا دعاوی دیگر ادامه دهد.

پ- «داور» مکلف است حداکثر ظرف ۲۰ روز پس از اعلام ختم رسیدگی، پیش نویس رای داورى را قبل از امضاء، جهت اعمال مقررات ماده ۵۳ این آیین داورى به دبیرخانه مرکز تسلیم کند. در صورتی که داور مهلت بیشتری لازم داشته باشد، می تواند با ذکر دلیل و موجبات تاخیر، با استفاده از اختیارات خود در تمدید مدت داورى، مدت مذکور را طبق قرارنامه داورى و یا برای یک بار تمدید کند.

ماده ۴۹- مهلت صدور رای

الف- در داورى های داخلی، مدت داورى هایی که به مرکز ارجاع می شود شش ماه از تاریخ قبولی داور و اطلاع به طرفین است مگر اینکه طرفین طور دیگری توافق کرده

باشند. تمدید مدت مذکور ولو کراراً، با توافق طرفین بلامانع است، مشروط به اینکه مدت جدید مشخص و تعیین شود. طرفین می‌توانند اختیار تمدید مدت داور را به «داور» یا مرکز داورى تفویض کنند.

ب- در داورى‌های بین‌المللی «داور» مکلف است ظرف ۱۲ ماه از تاریخ نهایی شدن قرارداد داورى رسیدگی و رای صادر کند. در صورتی که اوضاع و احوال پرونده اقتضا کند که مدت مذکور تمدید شود، «داور» مکلف است مراتب تمدید را به طرفین و دبیرخانه مرکز اعلام کند.

ج- علاوه بر موارد فوق، دیوان داورى نیز با درخواست رییس کمیسیون و یا «داور» می‌تواند در خصوص تمدید بیش از موارد مقرر در بندهای فوق اظهار نظر نماید که در این صورت مدت داورى برای مدتی که دیوان تعیین می‌کند تمدید خواهد شد. دیوان در اظهار نظر خود به روند رسیدگی و حجم پرونده توجه خواهد داشت.

ماده ۵۰- رای مبتنی بر سازش طرفین

الف- چنانچه طرفین در جریان رسیدگی، اختلافات خود را از طریق سازش فیصله دهند، داور به درخواست طرفین مراتب وقوع سازش را همراه با شرایط سازش و نحوه فیصله دعوی، به صورت گزارش اصلاحی تنظیم و رای سازشی صادر می‌نماید.

ب- رای سازشی که به صورت فوق صادر می‌شود، برای طرفین قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۵۱- اخذ تصمیم توسط هیئت داوران

الف- در مواردی که رسیدگی به وسیله هیئتی از داوران به عمل می‌آید، اعضای هیئت داورى باید از تاریخ و محل جلسه‌ای که برای رسیدگی و مشاوره و یا صدور رای تشکیل می‌شود، مطلع باشند.

ب- تصمیم «هیئت داوران» با اکثریت آراء، معتبر است، مگر اینکه طرفین طور دیگری توافق کرده باشند. در صورتی که اکثریت حاصل نشود، رییس هیئت داورى به تنهایی رای را صادر می‌کند.

تبصره - در صورتی که یکی از اعضای هیئت داوران استعفا کند یا دو جلسه متوالی حضور پیدا نکند یا از دادن رای امتناع نماید، دو عضو دیگر به موضوع رسیدگی و رای خواهند داد و چنانچه بین دو داور دیگر اتفاق نظر حاصل نگردد، مرکز طبق مقررات این آیین‌نامه داور دیگری به جای داور مستعفی یا ممتنع یا غایب، انتخاب

و منصوب مى‌نمايد، مگر اينكه طرفين طور ديگرى توافق كنند.

ماده ۵۲- شكل و محتواى راي

الف- راي داورى بايد كتيبى باشد و به امضاى «داور» برسد. در موردى كه «داور» بيش از يك نفر باشد، امضاى اكثريت داوران كافى خواهد بود، مشروط بر اينكه علت عدم امضاى عضو يا اعضاى ديگر هيئت داورى در برگ راي ذكر شود. نظر مخالف يا جداگانه داورى كه در اقليت است، به ضميمه راي ابلاغ خواهد شد.

ب- راي داورى حداقل مشتمل است بر «مقدمه»، «خلاصه جريان رسيدگى»، «دلایل و ارزشيابى دلایل طرفين»، «متن راي داور»، «بخش اجرائى راي». مگر طرفين به نحو ديگر توافق كنند و يا «داور» به نحو ديگرى تشخيص دهد.

(۱) «مقدمه» راي شامل شماره پرونده، شماره و تاريخ راي، مرجع و محل رسيدگى، مشخصات و نشانى طرفين، نام داور، خواسته دعوى خواهد بود.

(۲) «خلاصه جريان رسيدگى» مشتمل است بر خلاصه‌اى از اظهارات طرفين و مذاكرات جلسه يا جلسات استماع و نيز اقداماتى كه به منظور احراز واقعيات و بررسى دلایل صورت گرفته است.

(۳) «دلایل و ارزشيابى دلایل طرفين» و «متن راي» مشتمل است بر ذكر موضوع دعوى يا دعاوى و خواسته و نيز كلييه دلایلى كه راي بر آن‌ها مبتنى است مگر اينكه طرفين توافق کرده باشند كه دلایل راي ذكر نشود يا راي براساس اختيار داور براى صلح و سازش صادر شده باشد.

(۴) بخش اجرائى راي، مشتمل است بر تشخيص منجز داور نسبت به خواسته و دفاعيات طرفين و نيز نسبت به تكاليف و اقداماتى كه اطراف دعوى بايد در اجرائى راي به عمل آورند.

(۵) راي داورى، بايد حاوى تاريخ و محل داورى طبق ماده ۱۶ اين آيين داورى باشد.

ماده ۵۳- بررسى پيش‌نويس راي داورى و ابلاغ آن

الف - به منظور بررسى و حصول اطمينان از رعايت تشریفات قانونى و نيز اين آيين داورى، «داور» بايد قبل از امضاى راي، پيش‌نويس آن را به دبیرخانه مركز تسليم نمايد. پيش‌نويس راي با رعايت مقررات مركز در صورت نياز در اولين جلسه ديوان داورى مركز مطرح مى‌گردد، ديوان داورى مركز مى‌تواند بدون آنكه در آزادى عمل و استقلال «داور» از نظر تصميم‌گيرى مداخله كند، توجه «داور» را به نکات شكلى

و یا ماهوی جلب و یادآوری کند. «داور» در قبول یا رد نکات ماهوی مخیر است، لکن مکلف است نظرات دیوان داوری مرکز درباره مسائل شکلی را رعایت کند و پیش‌نویس جدید رای را در اسرع وقت به دبیرخانه تسلیم نماید. پس از تایید پیش‌نویس رای توسط دیوان داوری مرکز، و یا تشخیص عدم نیاز ارجاع به دیوان داوری، «داور» مجاز به امضای آن می‌باشد.

ب- رای داوری که به ترتیب فوق صادر و امضا شده است، توسط دبیرخانه مرکز در دفتر ثبت آرا با قید شماره و تاریخ صدور، ثبت می‌شود و شماره و تاریخ فوق بر روی رای درج و صفحات رای به مهر مرکز داوری کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی ممهور خواهد شد. نسخه اصلی رای داوری در پرونده ضبط و تصویرهای مصدق آن که دارای اعتبار نسخه اصل است، به اصحاب دعوا ابلاغ خواهد شد، مشروط به آن که کلیه هزینه‌های داوری پرداخت شده باشد.

ماده ۵۴- قطعیت و قابلیت اجرای رای

الف- رای «داور» قطعی است و پس از ابلاغ طبق مقررات قانونی لازم‌الاجرا است.
ب- با پذیرش داوری از طریق مرکز طرفین متعهد می‌شوند که رای داوری صادره را قطعی و لازم‌الاجرا دانسته و بدون تاخیر اجرا نمایند.

پ- اجرای رای داوری در داوری‌های داخلی تابع مقررات آیین دادرسی مدنی در باب اجرای احکام است و در داوری‌های بین‌المللی حسب مورد تابع مقررات قانون داوری تجاری بین‌المللی یا کنوانسیون نیویورک در مورد اجرای احکام داوری خارجی یا هر قانون حاکم دیگر است.

ماده ۵۵- ختم داوری

رسیدگی داوری با صدور رای یا به موجب تصمیم «داور» در موارد زیر خاتمه یافته یا متوقف می‌گردد:

الف- استرداد دعوا توسط خواهان، مگر اینکه خواننده با ذکر ادله موجه به آن اعتراض نماید و «داور» برای وی نفع قانونی و موجهی در ادامه داوری احراز کند.

ب- عدم امکان و یا عدم لزوم ادامه رسیدگی به هر دلیل دیگر

ج- توافق طرفین بر ختم رسیدگی داوری

د- فوت یا حجر یکی از طرفین دعوی

هـ- در داوری‌های داخلی در صورت ورشکستگی یکی از طرفین دعوی در صورتی که شخص حقوقی باشد، مطابق مقررات ماده ۴۱۸ و ۴۱۹ قانون تجارت تا تعیین مدیر تصفیه، داوری متوقف می‌گردد و در داوری‌های بین‌المللی تابع مقررات حاکم بر موضوع است.

ماده ۵۶- ابلاغ رای داوری

الف- پس از امضا رای داوری توسط دبیرخانه مرکز به طرفین ابلاغ خواهد شد، مشروط بر آن که هزینه‌های داوری طبق آیین‌نامه‌های مربوط به مرکز داوری پرداخت شده باشد.

ب- در صورت درخواست، نسخ اضافی رای که توسط مرکز تصدیق شده باشد، فقط در اختیار طرفین یا نمایندگان آنان قرار خواهد گرفت.

پ- با ابلاغ رای داوری مطابق ترتیبات مذکور در این آیین داورى طرفین از ابلاغ رای به سایر شیوه‌ها صرف نظر می‌نمایند.

ماده ۵۷- اصلاح و تفسیر رای؛ رای تکمیلی

الف- در داوری‌های داخلی هر یک از طرفین می‌تواند با رعایت ماده ۴۸۷ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ تقاضای اصلاح یا تفسیر رای یا صدور رای تکمیلی نماید. داور مکلف است ظرف ۲۰ روز از تاریخ تقاضای مذکور نسبت به آن اتخاذ تصمیم نماید.

ب- در داوری‌های بین‌المللی هریک از طرفین می‌تواند ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ رای درخواست اصلاح نگارشی، تایپی، اشتباه در محاسبه یا موارد مشابه یا تفسیر و رفع ابهام از رای را بنماید یا درخواست رای تکمیلی نسبت به ادعایی که اقامه شده ولی در رای مسکوت مانده مطرح کند. در مورد درخواست رای اصلاحی «داور» باید ظرف مدت ۳۰ روز از تاریخ درخواست اتخاذ تصمیم کند و در درخواست رای تکمیلی در صورتی که داور آن را موجه تشخیص دهد باید ظرف ۶۰ روز رای تکمیلی صادر کند. در صورتی که داور راساً متوجه اشتباه یا ابهام رای شده باشد، ظرف ۳۰ روز نسبت به اصلاح رای یا تفسیر آن اقدام خواهد کرد.

پ- درخواست اصلاح یا تفسیر رای یا صدور رای تکمیلی باید مطابق مقررات این آیین‌نامه و در نسخ کافی به دبیرخانه مرکز تسلیم شود و دبیرخانه یک نسخه را به طرف مقابل ابلاغ می‌کند و مهلت معقولى جهت اظهار نظر او تعیین می‌نماید.

ت - مقررات مواد ۵۱-۵۲-۵۳-۵۴ و ۵۶ این آیین داورى در مورد راي اصلاحى، تفسيرى يا تکميلى نيز لازم‌الاجراست.

فصل هفتم - هزینه‌های داورى

ماده ۵۸ - هزینه‌های داورى

الف - مراجعه به مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی و استفاده از خدمات آن برای حل و فصل اختلافات، در هر مورد موکول به پرداخت هزینه‌هایی است که مطابق آیین‌نامه مربوط به نحوه ارائه خدمات در مورد هزینه‌های داورى و تعرفه آن در زمان طرح دعوى، محاسبه و دریافت می‌شود.

ب - پس از وصول درخواست داورى و همزمان با تبادل لوایح اولیه طبق این آیین داورى، دبیر دبیرخانه مرکز مکلف است با توجه به موضوع دعوى و مبلغ و نوع خواسته، در اولین فرصت هزینه‌های داورى را طبق آیین‌نامه هزینه‌های داورى تعیین و به طرفین ابلاغ کند و همزمان از خواهان مطالبه نماید که ظرف مهلت ۱۵ روز، مبلغی را به عنوان پیش پرداخت هزینه‌ها به دبیرخانه مرکز بپردازد. مبلغ پیش پرداخت که خواهان می‌پردازد، بابت سهم او از هزینه‌های قطعی داورى، منظور و کسر خواهد شد.

پ - مرکز داورى می‌تواند هزینه‌های داورى را، با توجه به تغییر مبلغ و نوع خواسته در طول داورى تعدیل کند.

ت - در مواردی که علاوه بر ادعای اصلی، ادعای متقابل هم طرح شده باشد، رییس کمیسیون داورى و یا دبیر دبیرخانه مرکز می‌تواند مبلغ هزینه‌های داورى بابت هر یک از ادعای اصلی و ادعای متقابل را جداگانه تعیین و حسب مورد از خواهان اصلی یا متقابل مطالبه نماید. در این صورت هر طرف باید هزینه‌های مربوط به ادعای خود را به دبیرخانه بپردازد.

ماده ۵۹ - جز در مواردی که طرفین طور دیگری توافق کرده‌اند، پرداخت هزینه‌های داورى در مرکز (هزینه اداری و حق الزحمه داوران) به تساوی بر عهده خواهان و خوانده است که باید تا قبل از صدور رای و یا اعلام دبیرخانه به ترتیبی که مرکز تعیین می‌کند، به دبیرخانه بپردازند. اگر هر یک از طرفین از پرداخت تمام یا قسمتی از سهم خود از هزینه‌های داورى خودداری کند، هر یک از طرف‌های دیگر می‌تواند به منظور جلوگیری از توقف رسیدگی، سهم طرف ممتنع را بپردازد.

ماده ۶۰- چنانچه طرفین از پرداخت هزینه‌های داورى ظرف مهلت مقرر امتناع ورزند، رییس کمیسیون داورى و یا دبیر دبیرخانه مرکز می‌تواند با مشورت «داور» رسیدگی را متوقف کند. در این صورت اشخاص مذکور باید مهلتی که تا ۱۵ روز می‌باشد برای پرداخت هزینه‌ها به طرفین بدهد. عدم پرداخت هزینه‌های داورى ظرف این مهلت به منزله استرداد درخواست مربوط به دعوی اصلی یا متقابل است که برای آن هزینه مطالبه ولى پرداخت نشده است.

ماده ۶۱- تصمیم مرکز در این مورد ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض است و رسیدگی به آن با دیوان داورى مرکز است. مسترد محسوب شدن درخواست مربوط به دعوی اصلی یا متقابل به علت عدم پرداخت هزینه‌های داورى، مانع از این نخواهد بود که طرف مربوط همان دعوی اصلی یا متقابل را بعد از طی درخواست داورى جدیدی دوباره مطرح نماید.

ماده ۶۲- اتخاذ تصمیم در خصوص هزینه‌های داورى

الف- هزینه‌های داورى شامل حق الزحمه داوران و هزینه‌های اداری مرکز و همچنین شامل حق الزحمه کارشناسی و مخارج متعارف حقوقی است که جریان داورى ایجاب می‌کند.

ب «داور» باید ضمن رای یا تصمیم داورى تکلیف هزینه‌های داورى را تعیین کند و در مورد تسهیم آن بین طرفین، اتخاذ تصمیم کند. در صورتی که طرفین درباره نحوه تسهیم هزینه‌ها توافق کرده باشند، «داور» مکلف است آن را ملحوظ نماید. پ هزینه داورى در دعوی که به سازش ختم شود نصف هزینه داورى است.

فصل هشتم - مقررات متفرقه

ماده ۶۳- در صورتی که برای اجرای رای داورى، انجام هرگونه تشریفات شکلی یا اقدامات اداری، از قبیل ارائه نسخ اضافی مصدق رای یا مکاتبه و پاسخ‌گویی به استعلامات مراجع صالحه قانونی، ضروری باشد، دبیرخانه مرکز کلیه مساعی و همکاری‌های لازم را معمول خواهد داشت تا رای داورى با سهولت اجرا شود.

ماده ۶۴- جز در مواردی که طور دیگری مقرر شده باشد، در کلیه مواردی که در این آیین داورى اختیارات یا وظایفی برای مرکز پیش بینی شده، اعمال یا انجام آن بر عهده رییس کمیسیون مرتبط با داورى و یا دبیر دبیرخانه مرکز است، مگر مطابق

این آیین داورى انجام آن در صلاحیت مراجع و اشخاص دیگرى باشد.

ماده ۶۵- در مواردی که مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی به عنوان داور یا مقام ناصب معین و مشروط شده باشد و یا طرفین و یا مراجع قضایی ارجاع امر حل اختلاف و داورى به مرکز نمایند، رسیدگی به امر مشمول مقررات این آیین داورى خواهد بود و آگاهی و قبول کلیه تشریفات و محتوای آیین داورى برای طرفین مفروض است. مگر «داور» و یا دیوان داورى به نحو دیگرى تشخیص دهند.

ماده ۶۶- معافیت از مسئولیت

مسئولیت رییس کمیسیون داورى و دبیر دبیرخانه مرکز و کارکنان مرکز و داوران، از حیث اجرای مقررات این آیین داورى و آیین‌نامه هزینه‌های داورى همان است که به موجب این آیین‌نامه‌ها و قوانین ذیربط مقرر شده و مسئولیت دیگرى متوجه ایشان نخواهد بود.

ماده ۶۷- قاعده کلی

نسبت به موضوعاتی که در این آیین‌نامه صریحاً تعیین تکلیف نشده، مرکز، دیوان داورى مرکز و «داور»، حسب مورد، مطابق روح اساسنامه ثبت شده و مصوبات هیئت مدیره کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی و مقررات باب هفتم قانون آیین دادرسی مصوب ۱۳۷۹ و نیز قانون داورى تجارى بین‌المللی مصوب ۱۳۷۶ و سایر قوانین مربوطه و هم‌چنین روح این آیین‌نامه عمل خواهند کرد.

این آیین‌نامه طبق اساسنامه مرکز داورى کانون وکلای دادگستری آذربایجان شرقی و آیین‌نامه تشکیلات مرکز داورى در ۶۷ ماده در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۲ به تصویب هیئت مدیره کانون وکلای آذربایجان شرقی رسید.